

POSTANOWIENIE

Dnia 22 listopada 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z powództwa A. W.

przeciwko Z. w W.

o odszkodowanie z tytułu naruszenia zasady równego traktowania w zatrudnieniu,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 22 listopada 2022 r.,
skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego w Ostrołęce
z dnia 30 czerwca 2021 r., sygn. akt III Pa 10/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. nie obciąża powódki kosztami postępowania kasacyjnego
strony pozwanej.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Olsztynie wyrokiem z 30 czerwca 2022 r. oddalił apelację powódki A. W. od wyroku Sądu Rejonowego w Ostrołęce z 23 lutego 2021 r., który oddalił jej powództwo o odszkodowanie z tytułu naruszenia zasady równego traktowania w zatrudnieniu wniesione przeciwko pozwanemu pracodawcy Z. w W.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

W sprawie występuje szereg istotnych zagadnień prawnych, a w szczególności:

1. czy pracodawca ma obowiązek wskazania pracownikowi tytułu czasowego podwyższenia wynagrodzenia za pracę;

2. czy pracodawca ma obowiązek wskazania celu przysporzenia (causy) zaproponowanego czasowego podwyższenia wynagrodzenia za pracę w sytuacji istniejącego między pracownikiem i pracodawcą sporu co do wypłaty wynagrodzenia wynikającego z opartego na ustawie porozumienia zbiorowego (porozumienia postrajkowego) oraz istnienia zobowiązania pracodawcy do niedyskryminowania pracownika w zakresie warunków zatrudnienia (w tym wynagradzania);
3. czy w sytuacji, gdy pracodawca proponując pracownikowi na pewien czas dodatkowe świadczenie (wynagrodzenie) nie wskazuje, który z długów chce zaspokoić, oświadczenie pracownika, że to dodatkowe wynagrodzenie nie wynika z realizacji opartego na ustawie porozumienia zbiorowego, może stanowić pokwitowanie zaspokojenia innego długu, a zachowanie pracodawcy polegające na dołączeniu tego pokwitowania do akt osobowych połączone z wypłatą lub nie dodatkowego wynagrodzenia oznacza odpowiednio jego przyjęcie lub odmowę przyjęcia;
4. czy oferta zawarcia porozumienia z pracownikiem o czasowej podwyżce wynagrodzenia bez wskazania celu przysporzenia (causy) zawiera wszystkie istotne postanowienia porozumienia, a także czy prośba pracownika wskazania causy lub źródła finansowania zobowiązuje pracodawcę do potraktowania prośby pracownika jako nowej oferty zawarcia porozumienia;
5. czy brak wyraźnego potwierdzenia celu przysporzenia (causy) lub należytego pokwitowania, ewentualnie odmowa potraktowania prośby pracownika jako nowej oferty zawarcia porozumienia stanowi w kontekście istniejącego konfliktu na tle płacowym zabronioną dyskryminację ze względu na przynależność (działalność) związkową;
6. czy odmowa przyjęcia pokwitowania przez pracodawcę, a także odmowa zawarcia ugody sądowej może być uznana za dyskryminację w wynagradzaniu pracownika;
7. czy prośba pracownika o potwierdzenie celu przysporzenia lub o wskazanie długu, który ma być zaspokojony może być uznane przez pracodawcę za odmowę przyjęcia czasowej podwyżki wynagrodzenia zasadniczego.

Skarga jest oczywiście uzasadniona wobec zaniechania zbadania całej materialnej podstawy żądania pozwu w szczególności przynależności związkowej drugiej z pielęgniarek zatrudnionej w Poradni [...] oraz jej udziału w strajku w 2015 r. oraz posiadania przez nią jakiegokolwiek sporu z pracodawcą, a także braku ustalenia przyczyn niepodpisania przez Skarżącą porozumienia w przedłożonej jej formie i tym samym nierozpoznanie istoty sprawy.

Pozwany wniósł o nieprzyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i zasądzenie kosztów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawia zasadnej podstawy przedsądu i dlatego nie został uwzględniony.

I. Negatywna ocena pierwszej podstawy przedsądu wynika z tego, że sformułowane zagadnienia osobno ani razem nie składają się na istotne zagadnienie prawne, które ma na uwadze art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Odpowiedź na zagadnienia nie wykracza poza zwykłą wykładnię prawa, której można wymagać od jurysty. Istotne zagadnienie prawne nie może być redukowane do rozwiązywania ogólnych kazusów, gdyż wówczas funkcja przedsądu będzie bezprzedmiotowa i postępowanie kasacyjne stanie się kolejną powszechną instancją. Odnosi się to w szczególności do odpowiedzi na zagadnienia silnie zależne od sytuacji, która nie występowała w sprawie, czy też występowała w sprawie, jednak nie decydowała o rozstrzygnięciu sporu. Chodzi o to, że art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nie obejmuje wszystkich okoliczności, a tylko te które dotyczą sedna sprawy i pozwalają na stwierdzenie, że istotne zagadnienie występuje w sprawie.

Przedmiotem zainteresowania istotnego zagadnienia prawnego jest problem o znaczeniu uniwersalnym a nie rozstrzyganie kwestii indywidualnych w sprawie, gdyż to może być potencjalnie przedmiotem zainteresowania szczególnej podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Merytorycznie istotne zagadnienie prawne powinno mieć też właściwą mu rangę. Nie wystarcza poszukiwanie określonej wykładni prawa. Wykładnia prawa

nie stanowi podstawy przedsądu. Znaczenie ma dopiero potrzeba kwalifikowanej wykładni wynikająca z poważnych wątpliwości w wykładni przepisów lub rozbieżności w orzecznictwie sądów – art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Podkreśla się tę odrębność, aby zwrócić uwagę, że pierwsza i druga podstawa przedsądu to odrębne podstawy przedsądu, które różnią się istotnie przedmiotem badania i zainteresowania (art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.).

Pierwsze pytanie (A) jest zbyt ogólne. Sąd powszechny drobiazgowo ustalił stan faktyczny i skrupulatnie ocenił działanie stron a także materiał zebrany w sprawie. Na tym tle uprawnione jest stwierdzenie, że pierwsze pytanie jest bezprzedmiotowe, bowiem z ustaleń w sprawie, na których oparto zaskarżony wyrok (a które wiążą z mocy art. 398¹³ § 2 k.p.c. również na etapie przedsądu) wprost wynika, iż pozwany pracodawca wskazywał skarżącej tytuł podwyższania wynagrodzenia za pracę. Pytanie rozmija się z ustaleniami i rozstrzygnięciem w sprawie. Przedmiotem sporu nie było świadczenie z porozumienia postrajkowego ani proponowany wzrost wynagrodzenia powódki tylko odszkodowanie za nierówne traktowanie. W takiej sytuacji pytanie o stosowanie art. 94 pkt 5 k.p. nie ma rangi istotnego zagadnienia prawnego.

Ocena pytania pierwszego (A) odnosi się do pytania drugiego (B), bowiem mają wspólną warstwę faktyczną i prawną, pytanie o tytuł przysporzenia nie różni się istotnie od kwestii celu przysporzenia. Pracownicze zatrudnienie (umowa o pracę) ma charakter realny i dlatego również świadczenia pracodawcy mają charakter kauzalny a nie abstrakcyjny, zwłaszcza składające się na wynagrodzenie za pracę. Przedmiotem sprawy (sporu) nie było wiele różnych roszczeń skarżącej tylko świadczenie ściśle określone – odszkodowanie za naruszenie równego traktowania w zatrudnieniu.

Pytanie trzecie (C) nie jest adekwatne w sprawie, gdyż przedmiotem sprawy nie była zaliczalność świadczenia pracodawcy na wierzytelności pracownika w ramach stosunku pracy.

Pytanie czwarte (D) jedynie potwierdza, że zgłaszane zagadnienia nie mają rangi istotnego zagadnienia prawnego, bowiem dotyczą wykładni i stosowania prawa, przy założeniu, że nie są też oderwane od podstawy faktycznej i prawnej rozstrzygnięcia w sprawie, bowiem ustalono, że skarżąca nie akceptowała

kolejnych ofert pracodawcy podwyższenia jej wynagrodzenia. Natomiast przeciwnie pytanie czy prośba skarżącej o podanie kaucji lub źródła finansowania zobowiązuje pracodawcę do potraktowania prośby pracownika jako nowej oferty zawarcia porozumienia nie wykracza poza ustalenia faktyczne i stosowanie prawa materialnego w indywidualnej sprawie skarżącej, co nie należy do istotnego zagadnienia prawnego.

Kolejne pytania (E i F) ujęte w koniunkcji w uzasadnieniu wniosku również nie spełniają się jako istotne zagadnienia prawne. Odpowiedź jest silnie uwarunkowana sytuacją ustaloną w sprawie. Sąd nie stwierdził dyskryminacji powódki ze względu na przynależność związkową. Odnosi się to także do odmowy pracodawcy zawarcia ugody sądowej.

Ostatnie pytanie (G) poszukuje odpowiedzi, czy istnieje możliwość uznania, że strony doszły do porozumienia w przedmiocie podwyższenia wynagrodzenia za pracę skarżącej, która również ma charakter konkretny, silnie uwarunkowany ustaleniami faktycznymi i ich oceną w indywidualnej sprawie skarżącej, a co nie jest właściwe dla pierwszej podstawy przedsądu, której przedmiotem zainteresowania jest istotny problem prawny, rzeczywiście istniejący, należycie opracowany i nie rozwiązany do tej pory w orzecznictwie.

II. Skarżąca nie wykazuje, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (czyli podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Rzecz w tym, iż w uzasadnieniu tej podstawy przedsądu brak jest wskazania przepisów, które miałyby zostać naruszone. Skoro punktem odniesienia dla zarzutów podstaw kasacyjnych są konkretne przepisy prawa materialnego lub procesowego (art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.), to jest on tym bardziej aktualny w odniesieniu do szczególnej podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., bowiem jest to jedyna podstawa przedsądu, która ma na uwadze indywidualny interes skarżącej w przyjęciu jej skargi kasacyjnej do rozpoznania. Skargę kasacyjną wnosi się od prawomocnego wyroku sądu drugiej instancji co tłumaczy wymagania stawiane podstawie przedsądu. Na etapie przedsądu nie rozpoznaje się sprawy (tak jak powszechna instancja) a tylko zarzuty podstawy przedsądu, które mają wskazywać i wykazywać naruszenie prawa, które jest oczywiste i bez wątpliwości prowadzi do stwierdzenia, że objęty skargą wyrok jest oczywiście wadliwy i dlatego skarga kasacyjna powinna

zostać przyjęta do rozpoznania. Brak jest tego we wniosku. Mankamentu tego nie zastępują zarzuty podstaw kasacyjnych (art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.), gdyż stanowią odrębną część skargi kasacyjnej i podlegają rozpoznaniu dopiero po przyjęciu jej do rozpoznania. Nie zastępują zatem zarzutów podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. ani jej uzasadnienia.

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c., zważając na wynik sprawy, dotychczasowe obciążenie skarżącej kosztami postępowania na rzecz strony pozwanej i niepowodzenie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

[as
a!]